

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

पद पाठः (वाक्य सहित)

तृतीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः

Notes:

- Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

3 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायं पद पाठे तृतीयं काण्डं	3
3.5 तृतीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – इष्टिशेषाभिधानं	3

पद पाठे (वाक्य सहित) – तृतीयकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

3 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायं पद पाठे

तृतीयं काण्डं

3.5 तृतीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – इष्टिशेषाभिधानं

3.5.1.1

पूर्णा पश्चादुत पूर्णा पुरस्तादुन्मध्यतः पौर्णमासी जिगाय ।
तस्यान् देवा अधि सँवसन्त उत्तमे नाक् इह मादयन्तां ।
यत्ते देवा अदधु र्भागधेयममावास्ये सँवसन्तो महित्वा ।
सानो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रयिं नो धेहि सुभगे सुवीरं ।
निवेशनी सङ्गमनी वसूनां विश्वा रूपाणि वसून्यावेशयन्ती ।
सहस्रपोषः सुभगा रराणा सा न आगन् वर्चसा – [] 1

3.5.1.1 - Padam

पू॒र्णा । प॒श्चात् । उ॒त । पू॒र्णा । पु॒रस्ता॑त् । उ॒दि॒ति॑ । म॒ध्य॒तः ।
पौ॒र्ण॒मासी॑ति॒ पौ॒र्ण – मा॒सी । जि॒गाय॑ । तस्या॑म् । दे॒वाः । अधी॑ति ।
सँ॒व॒स॒न्त इति॑ सं – व॒स॒न्तः । उ॒त्त॒म इत्यु॑त् – त॒मे । ना॒कै॑ । इ॒ह ।
मा॒द॒य॒न्ता॒म् । यत् । ते । दे॒वाः । अ॒द॒धुः । भा॒ग॒धे॒य॒मि॒ति॑
भा॒ग – धे॒य॒म् । अ॒मा॒वा॒स्य॑ इत्य॒मा – वा॒स्ये॑ । सँ॒व॒स॒न्त इति॑
सं – व॒स॒न्तः । म॒हि॒त्वे॑ति॒ म॒हि॒-त्वा॑ । सा । नः । य॒ज्ञ॒म् । पि॒पृ॒हि ।
वि॒श्व॒वा॒र इति॑ वि॒श्व – वा॒रे । र॒यि॒म् । नः । धे॒हि । सु॒भ॒ग इति॑
सु – भ॒गे । सु॒वी॒र॒मि॒ति॑ सु – वी॒र॒म् । नि॒वे॒श॒नी॒ति॑ नि – वे॒श॒नी ।
सं॒ग॒म॒नी॒ति॑ सं – ग॒म॒नी । व॒सू॒ना॒म् । वि॒श्वा॑ । रू॒पा॒णि । व॒सू॒नि ।
आ॒वे॒श॒य॒न्ती॒त्या – वे॒श॒य॒न्ती॑ । स॒ह॒स्र॒पो॒ष॒मि॒ति॑ स॒ह॒स्र – पो॒ष॒म् ।
सु॒भ॒गे॒ति॑ सु॒-भ॒गा॑ । र॒रा॒णा । सा । नः । ए॒ति॑ । ग॒न् ।
व॒र्च॒सा । 1 (50)

3.5.1.2

सँवि॒दाना ।

अ॒ग्नी॒षो॒मौ प्र॒थ॒मौ वी॒र्ये॒ण व॒सून् रु॒द्राना॑दि॒त्यानि॒ह जि॒न्वतं॑ ।

मा॒ध्य॒ꣳ हि पौ॒र्ण॒मा॒सं जु॒षे॒थां ब्र॒ह्म॒णा वृ॒द्धौ सु॒कृ॒तेन॑

सा॒ताव॒थाऽस्म॒भ्यꣳ स॒ह॒वी॒राꣳ र॒यिं नि॑ य॒च्छतं॑ ।

आ॒दि॒त्याश्चाऽङ्गि॒रस॑श्चा॒ग्नी॒नाऽद॑धत ते द॒र्श॒पूर्ण॑मा॒सौ प्रै॒प्सन्

तेषा॑म॒ङ्गि॒रसां॑ नि॒रु॒प्तꣳ ह॒वि॒रासी॑द॒थाऽऽ*दि॒त्या ए॒तौ

हो॒माव॑प॒श्यन् ता॑व॒जुह॒वुस्त॑तो वै ते द॒र्श॒पूर्ण॑मा॒सौ – [] 2

3.5.1.2 - Padam

सँवि॒दाने॑ति सं – वि॒दाना । अ॒ग्नी॒षो॒मावि॒त्यग्नी॑ – सो॒मौ । प्र॒थ॒मौ ।

वी॒र्ये॒ण । व॒सून् । रु॒द्रान् । आ॒दि॒त्यान् । इ॒ह । जि॒न्वत॑म् । मा॒ध्यम् ।

हि । पौ॒र्ण॒मा॒समि॑ति पौ॒र्ण – मा॒सम् । जु॒षे॒थाम् । ब्र॒ह्म॒णा । वृ॒द्धौ ।

सु॒कृ॒तेने॑ति सु – कृ॒तेन॑ । सा॒तौ । अ॒थ । अ॒स्म॒भ्यमि॒त्यस्म॑-भ्यम् ।

स॒ह॒वी॒रामि॑ति स॒ह-वी॒राम् । र॒यिम् । नी॒ति । य॒च्छत॑म् । आ॒दि॒त्याः ।

च । अ॒ङ्गि॒रसः॑ । च । अ॒ग्नीन् । ए॒ति । अ॒द॒धत॑ । ते ।

दर्शपूर्णमासाविति दर्श - पूर्णमासौ । प्रेति । ऐफ्सन् । तेषाम् ।
अङ्गिरसाम् । निरुप्तमिति निः - उप्तम् । हविः । आसीत् । अथ ।
आदित्याः । एतौ । होमौ । अपश्यन् । तौ । अजुहवुः । ततः । वै ।
ते । दर्शपूर्णमासाविति दर्श - पूर्णमासौ । 2 (50)

3.5.1.3

पूर्व आ ऽलभन्त दर्शपूर्णमासा-वालभमान एतौ होमौ
पुरस्ताज्जुहुयाथ् साक्षादेव दर्शपूर्णमासावा लभते ब्रह्मवादिनो
वदन्ति स त्वै दर्शपूर्णमासावा लभेत य एनयोरनु-लोमञ्च
प्रतिलोमञ्च विद्यादित्यमावास्याया ऊर्ध्वं तदनुलोमं पौर्णमास्यै
प्रतीचीनं तत् प्रतिलोमं यत् पौर्णमासीं पूर्वामालभेत प्रतिलोममेनावा
लभेता-मुमपक्षीयमाण-मन्वप - [] 3

3.5.1.3 - Padam

पूर्व । एति । अलभन्त । दर्शपूर्णमासाविति दर्श - पूर्णमासौ ।
आलभमान इत्या-लभमानः । एतौ । होमौ । पुरस्तात् । जुहुयात् ।
साक्षादिति स - अक्षात् । एव ।

दर्शपूर्णमासाविति दर्श - पूर्णमासौ । एति । लभेते ।
ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । सः । तु । वै ।
दर्शपूर्णमासाविति दर्श - पूर्णमासौ । एति । लभेत । यः ।
एनयोः । अनुलोममित्यनु - लोमम् । च । प्रतिलोममिति
प्रति - लोमम् । च । विद्यात् । इति । अमावास्याया
इत्यमा - वास्यायाः । ऊर्ध्वम् । तत् । अनुलोममित्यनु - लोमम् ।
पौर्णमास्या इति पौर्ण - मास्यै । प्रतीचीनम् । तत् । प्रतिलोममिति
प्रति - लोमम् । यत् । पौर्णमासीमिति पौर्ण - मासीम् । पूर्वाम् ।
आलभेतेत्या - लभेत । प्रतिलोममिति प्रति-लोमम् । एनौ । एति ।
लभेत । अमुम् । अपक्षीयमाणमित्यप - क्षीयमाणम् । अनु ।
अपेति । 3 (50)

3.5.1.4

क्षीयेत सारस्वतौ होमौ पुरस्ताज्जुहुयादमावास्या वै
सरस्वत्यनुलोम-मेवैनावा लभते ऽमुमाप्यायमानमन्वा प्यायत
आग्नावैष्णव-मेकादशकपालं पुरस्तान्निर्वपेथ् सरस्वत्यै चरुं

सरस्वते द्वादशकपालं यदाग्नेयो भवत्यग्निर्वै यज्ञमुखं
यज्ञमुखमेवद्धिं पुरस्ताद्-धत्ते यद्-वैष्णवो भवति यज्ञो वै
विष्णुर्यज्ञमेवाऽऽरभ्य प्रतनुते सरस्वत्यै () चरुर्भवति सरस्वते
द्वादशकपालोऽमावास्या वै सरस्वती पूर्णमासः सरस्वान् तावेव
साक्षादा रभत ऋध्नोत्याभ्यां द्वादशकपालः सरस्वते भवति
मिथुनत्वाय प्रजात्यै मिथुनौ गावौ दक्षिणा समृद्ध्यै । 4

3.5.1.4 - Padam

क्षीयेते । सारस्वतौ । होमौ । पुरस्तात् । जुहुयात् । अमावास्येत्यमा
- वास्या । वै । सरस्वती । अनुलोममित्यनु-लोमम् । एव । एनौ ।
एति । लभेते । अमुम् । आप्यायमानमित्या - प्यायमानम् । अनु ।
एति । प्यायते । आग्नावैष्णवमित्याग्ना - वैष्णवम् ।
एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । पुरस्तात् । निरिति । वपेत् ।
सरस्वत्यै । चरुम् । सरस्वते । द्वादशकपालमिति द्वादश-कपालम् ।
यत् । आग्नेयः । भवति । अग्निः । वै । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् ।
यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् । एव । ऋद्धिम् । पुरस्तात् । धत्ते । यत् ।

वै॒ष्ण॒वः । भ॒वति॑ । य॒ज्ञः । वै । वि॒ष्णुः । य॒ज्ञम् । ए॒व ।
आ॒र॒भ्ये॒त्या॑ – र॒भ्य । प्रेति॑ । त॒नु॒ते । स॒र॒स्व॒त्यै॑ () । च॒रुः । भ॒वति॑ ।
स॒र॒स्व॒ते । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल इति॑ द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लः ।
अ॒मा॒वा॒स्ये॒त्य॒मा॑ – वा॒स्या॑ । वै । स॒र॒स्व॒ती । पू॒र्ण॒मा॒स इति॑
पू॒र्ण – मा॒सः । स॒र॒स्वा॒न् । तौ । ए॒व । सा॒क्षा॒दि॒ति स – अ॒क्षा॒त् ।
ए॒ति । र॒भ॒ते । ऋ॒ध्नो॒ति । आ॒भ्या॒म् । द्वा॒द॒श॒क॒पा॒ल इति॑
द्वा॒द॒श – क॒पा॒लः । स॒र॒स्व॒ते । भ॒वति॑ । मि॒थु॒न॒त्वा॒ये॒ति
मि॒थु॒न – त्वा॒य । प्र॒जा॒त्या॑ इति॑ प्र – जा॒त्यै । मि॒थु॒नौ । गा॒वौ ।
दक्षि॑णा । स॒मृ॒द्ध्य॒ा इति॑ सं – ऋ॒द्ध्यै । 4 (75)
(व॒र्च॒सा॑ – वै ते द॒र्श॒पू॒र्ण॒मा॒सा॑ – व॒ष – त॒नु॒ते स॒र॒स्व॒त्यै॑ –
पञ्च॑वि॒ंश॒तिश्च॑) (A1)

3.5.2.1

ऋ॒षयो॑ वा इ॒न्द्रं प्र॒त्यक्षं॑ ना॒पश्यन्॑ तं व॒सिष्ठः॑ प्र॒त्यक्ष॑म॒पश्य॑त्
सोऽब्र॑वीद्-ब्रा॒ह्मणं॑ ते वक्ष्या॒मि यथा॑ त्वत्पु॒रोहि॒ताः प्र॒जाः
प्र॒जनि॑ष्यन्तेऽथ मे॒तरे॑भ्य ऋ॒षिभ्यो॑ मा प्र॒वोच॑ इति॑ तस्मा॑

ए॒तान्॑ स्तोम॒-भा॒गान॑ ब्रवी॒त् ततो॑ वसि॒ष्ठपु॑रोहि॒ताः प्र॒जाः प्रा॒जाय॑न्त
तस्मा॑द्-वा॒सिष्ठो॑ ब्र॒ह्मा का॒र्यः प्रै॒व जा॑यते र॒श्मिर॑सि॒ क्षया॑य त्वा॒ क्षयं॑
जि॒न्वे - [] 5

3.5.2.1 - Padam

ऋ॒षयः॑ । वै । इन्द्र॑म् । प्र॒त्यक्ष॑मि॒ति प्र॒ति - अक्ष॑म् । न । अ॒पश्य॑न् ।
तम् । वसि॒ष्ठः । प्र॒त्यक्ष॑मि॒ति प्र॒ति - अक्ष॑म् । अ॒पश्य॑त् । सः ।
अ॒ब्रवी॑त् । ब्रा॒ह्मण॑म् । ते । वक्ष्या॑मि । यथा॑ । त्वत्पु॑रोहि॒ता इति॑
त्वत् - पु॒रोहि॒ताः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्र॒जनि॑ष्यन्त इति॑
प्र - जनि॑ष्यन्ते । अथ॑ । मा । इतरे॑भ्यः । ऋ॒षिभ्य॑ इत्यृ॒षि - भ्यः ।
मा । प्रेति॑ । वोचः॑ । इति॑ । तस्मै॑ । ए॒तान् । स्तोम॑भा॒गानि॒ति
स्तोम॑ - भा॒गान् । अ॒ब्रवी॑त् । ततः॑ । वसि॒ष्ठपु॑रोहि॒ता इति॑
वसि॒ष्ठ - पु॒रोहि॒ताः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्रेति॑ । अ॒जाय॑न्त ।
तस्मा॑त् । वा॒सिष्ठः॑ । ब्र॒ह्मा । का॒र्यः । प्रेति॑ । ए॒व । जा॑यते । र॒श्मिः ।
अ॒सि । क्षया॑य । त्वा । क्षय॑म् । जि॒न्व । इति॑ । 5 (50)

3.5.2.2

–त्याह॑ दे॒वा वै॑ क्ष॒यो दे॒वेभ्य॑ ए॒व य॒ज्ञं प्रा॒ऽऽ*ह॑ प्रेति॑रसि॒ धर्मा॑य
त्वा॒ धर्मं॑ जि॒न्वेत्या॑ह म॒नुष्या॑ वै धर्मो॑ म॒नुष्ये॑भ्य ए॒व य॒ज्ञं
प्रा॒ऽऽ*हान्वि॑तिरसि॒ दिवे॑ त्वा॒ दिवं॑ जि॒न्वेत्या॑हैभ्य ए॒व लो॒केभ्यो॑ य॒ज्ञं
प्रा॒ऽऽ*हवि॑ष्टम्भो॑ऽसि वृष्ट्यै॑ त्वा वृष्टिं॑ जि॒न्वेत्या॑ह वृष्टि॑मे॒वाव॑ – [] 6

3.5.2.2 - Padam

आ॒ह । दे॒वाः । वै । क्ष॒यः । दे॒वेभ्यः॑ । ए॒व । य॒ज्ञम् । प्रेति॑ । आ॒ह ।
प्रेति॑रिति॒ प्र – इतिः॑ । अ॒सि । धर्मा॑य । त्वा । धर्म॑म् । जि॒न्व ।
इति॑ । आ॒ह । म॒नुष्याः॑ । वै । धर्मः॑ । म॒नुष्ये॑भ्यः । ए॒व । य॒ज्ञम् ।
प्रेति॑ । आ॒ह । अ॒न्वि॒तिरि॒त्यनु॑ – इतिः॑ । अ॒सि । दि॒वे । त्वा । दि॒वम् ।
जि॒न्व । इति॑ । आ॒ह । ए॒भ्यः । ए॒व । लो॒केभ्यः॑ । य॒ज्ञम् । प्रेति॑ ।
आ॒ह । वि॒ष्टंभ॑ इति॒ वि – स्तंभः॑ । अ॒सि । वृष्ट्यै॑ । त्वा । वृष्टि॑म् ।
जि॒न्व । इति॑ । आ॒ह । वृष्टि॑म् । ए॒व । अ॒वेति॑ । 6 (50)

3.5.2.3

रु॒न्धे प्र॒वाऽस्य॑नु॒वाऽसी॑त्याह मिथु॒नत्वा॑यो॒शिग॑सि वसु॒भ्यस्त्वा
वसू॑ज्जि॒न्वेत्या॑हाष्टौ वस॒व ए॒काद॑श रु॒द्रा द्वा॒दशा॑ऽऽ*दि॒त्या ए॒ताव॑न्तो

वै दे॒वास्ते॑भ्य ए॒व य॒ज्ञं प्रा॑ऽऽ*हौ॒जोऽसि॑ पि॒तृभ्य॑स्त्वा पि॒तृन्
जि॒न्वेत्या॑ह दे॒वाने॒व पि॒तृन॑नु सन्त॑नोति तन्तु॑रसि प्र॒जाभ्य॑स्त्वा प्र॒जा
जि॒न्वे – [] 7

3.5.2.3 - Padam

रु॒न्धे । प्र॒वेति॑ प्र – वा । अ॒सि । अ॒नुवे॑त्यनु – वा । अ॒सि । इति॑ ।
आ॒ह । मि॒थुन॑त्वायेति मि॒थुन – त्वाय॑ । उ॒शिक् । अ॒सि । वसु॑भ्य
इति॑ वसु – भ्यः । त्वा । वसू॑न् । जि॒न्व । इति॑ । आ॒ह । अ॒ष्टौ ।
वस॑वः । ए॒काद॑श । रु॒द्राः । द्वा॒दश॑ । आ॒दि॒त्याः । ए॒ताव॑न्तः । वै ।
दे॒वाः । ते॒भ्यः । ए॒व । य॒ज्ञम् । प्रेति॑ । आ॒ह । ओ॒जः । अ॒सि ।
पि॒तृभ्य॑ इति॑ पि॒तृ – भ्यः । त्वा । पि॒तृन् । जि॒न्व । इति॑ । आ॒ह ।
दे॒वान् । ए॒व । पि॒तृन् । अ॒नु । स॒मिति॑ । त॒नोति॑ । तन्तुः॑ । अ॒सि ।
प्र॒जाभ्य॑ इति॑ प्र – जा॒भ्यः । त्वा । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः ।
जि॒न्व । 7 (50)

3.5.2.4

–त्याह॑ पि॒तृ॒ने॒व प्र॒जा अनु॑ सन्त॑नोति॒ पृ॒त॒ना॒षा॒ड॒सि प॒शु॒भ्य॑स्त्वा
प॒शू॒ज्जि॒न्वे॒त्याह॑ प्र॒जा ए॒व प॒शू॒ननु॑ सन्त॑नोति॒रे॒व॒द॒स्यो॒–
ष॒धी॒भ्य॑स्त्वौष॒धी॒–जि॒न्वे॒त्याहौष॒धी॒ष्वे॒व प॒शून् प्र॑ति॒ष्ठा॒प॒य॒त्य॒भि॒जि॒द॒सि
यु॒क्त॒ग्रा॒वे॒न्द्रा॒य त्वे॒न्द्रं जि॒न्वे॒त्याह॑भि॒जि॒त्या अधि॑पति॒र॒सि प्रा॒णाय॑

त्वा प्रा॒णं – [] 8

3.5.2.4 - Padam

इति॑ । आ॒ह । पि॒तृन् । ए॒व । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । अनु॑ । समि॑ति ।
त॒नोति॑ । पृ॒त॒ना॒षा॒ट् । अ॒सि । प॒शु॒भ्य इति॑ प॒शु – भ्यः । त्वा ।
प॒शून् । जि॒न्व । इति॑ । आ॒ह । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । ए॒व । प॒शून् ।
अनु॑ । समि॑ति । त॒नोति॑ । रे॒वत् । अ॒सि । ओष॑धी॒भ्य
इत्योष॑धि – भ्यः । त्वा । ओष॑धीः । जि॒न्व । इति॑ । आ॒ह ।
ओष॑धीषु । ए॒व । प॒शून् । प्र॑तीति॑ । स्था॒प॒य॒ति ।
अ॒भि॒जि॒दि॒त्य॒भि – जि॒त् । अ॒सि । यु॒क्त॒ग्रा॒वेति॑ यु॒क्त – ग्रा॒वा ।
इन्द्रा॑य । त्वा । इन्द्र॑म् । जि॒न्व । इति॑ । आ॒ह ।

अभिजित्या॑ इत्यभि॑ – जित्यै॑ । अधिपतिरित्यधि॑ – पतिः॑ ।
असि॑ । प्राणायेति॑ प्र – अनाय॑ । त्वा॑ । प्राणमिति॑ प्र-अनम् । 8 (50)

3.5.2.5

जिन्वेत्याह॑ प्रजास्वेव॑ प्राणान् दधाति॑ त्रिवृदसि॑ प्रवृदसीत्याह॑
मिथुनत्वाय॑ स॒र्गेहोऽसि॑ नीरोहोऽसीत्याह॑ प्रजात्यै॑ वसुकोऽसि॑
वेषश्रिरसि॑ वस्यष्टिरसीत्याह॑ प्रतिष्ठित्यै॑ । 9

3.5.2.5 - Padam

जिन्व॑ । इति॑ । आह॑ । प्रजास्विति॑ प्र – जासु॑ । एव॑ । प्राणानिति॑
प्र – अनान्॑ । दधाति॑ । त्रिवृदिति॑ त्रि – वृत् । असि॑ । प्रवृदिति॑
प्र – वृत् । असि॑ । इति॑ । आह॑ । मिथुनत्वायेति॑ मिथुन – त्वाय॑ ।
स॒र्गेह इति॑ सं – रोहः॑ । असि॑ । नीरोह इति॑ निः – रोहः॑ ।
असि॑ । इति॑ । आह॑ । प्रजात्या इति॑ प्र – जात्यै॑ । वसुकः॑ । असि॑ ।
वेषश्रिरिति॑ वेष – श्रिः॑ । असि॑ । वस्यष्टिः॑ । असि॑ । इति॑ ।
आह॑ । प्रतिष्ठित्या इति॑ प्रति – स्थित्यै॑ । 9 (30)

(जिन्वेत्य – व – प्रजा जिन्व – प्राणन् – त्रि॒र्शच्च॑) (A2)

3.5.3.1

अ॒ग्नि॒ना॒ दे॒वेन॑ पृ॒त॒ना॒ ज॒या॒मि॒ गाय॑त्रेण॒ छन्द॑सा॒ त्रि॒वृ॒ता॒ स्तो॒मेन॑
रथ॑न्त॒रेण॑ सा॒म्ना॒ वषट्॑का॒रेण॑ वज्रे॑ण॒ पूर्व॑जान्॒ भ्रातृ॑व्या॒नध॑रान्
पा॒दया॑म्य॒वैना॑न् बा॒धे प्र॒त्येना॑नु॒देऽस्मिन्॑ क्ष॒येऽस्मिन्॑ भू॒मिलो॑के
योऽस्मा॑न् द्वेष्टि॒ यञ्च॑ व॒यं द्वि॒ष्मो वि॒ष्णोः क्र॒मेणा॑त्ये॒नान् क्रामा॑मी॒न्द्रेण॑
दे॒वेन॑ पृ॒त॒ना॒ ज॒या॒मि॒ त्रैष्टु॑भेन॒ छन्द॑सा॒ पञ्च॑द॒शेन॑ स्तो॒मेन॑ बृ॒हता॑
सा॒म्ना॒ वषट्॑का॒रेण॑ वज्रे॑ण – [] 10

3.5.3.1 - Padam

अ॒ग्नि॒ना॒ । दे॒वेन॑ । पृ॒त॒नाः॑ । ज॒या॒मि॒ । गाय॑त्रेण॒ । छन्द॑सा॒ । त्रि॒वृ॒तेति॑
त्रि॒ – वृ॒ता॒ । स्तो॒मेन॑ । रथ॑न्त॒रेणेति॑ रथं॒ – त॒रेण॑ । सा॒म्ना॒ ।
वषट्॑का॒रेणेति॑ वषट्॒ – का॒रेण॑ । वज्रे॑ण॒ । पूर्व॑जानि॒ति पूर्व॑ – जान् ।
भ्रातृ॑व्यान् । अध॑रान् । पा॒दया॑मि॒ । अवे॑ति॒ । ए॒नान् । बा॒धे । प्र॒तीति॑ ।
ए॒नान् । नु॒दे । अ॒स्मिन् । क्ष॒ये॒ । अ॒स्मिन् । भू॒मिलो॑क इति॑
भू॒मि – लो॒के । यः॑ । अ॒स्मान् । द्वेष्टि॑ । यम् । च॒ । व॒यम् ।
द्वि॒ष्मः । वि॒ष्णोः॑ । क्र॒मेण॑ । अ॒तीति॑ । ए॒नान् । क्रामा॑मि॒ । इ॒न्द्रेण॑ ।

दे॒वेन॑ । पृ॒तनाः॑ । ज॒यामि॑ । त्रै॒ष्टुभे॑न । छ॒न्दसा॑ ।

पञ्च॑द॒शेने॑ति पञ्च – द॒शेन॑ । स्तो॒मेन॑ । बृ॒हता॑ । सा॒म्ना॑ ॥

व॒षट्का॑रेणे॒ति व॒षट् – का॑रेण । वज्रे॑ण । 10 (50)

3.5.3.2

सह॑जान् वि॒श्वेभि॑र्दे॒वेभिः॑ पृ॒तना॑ ज॒यामि॑ जा॒गते॑न छ॒न्दसा॑ स॒प्तद॒शेन॑
स्तो॒मेन॑ वा॒मदे॒व्येन॑ सा॒म्ना व॒षट्का॑रेण वज्रे॑णा प॒रजा॑नि॒न्द्रेण॑ स॒युजो॑
वय॑ꣳ सा॒सह्या॑म पृ॒तन्य॑तः । घ्नन्तो॑ वृ॒त्राण्य॑प्रति ।

यत्ते॑ अ॒ग्ने ते॒जस्ते॒नाहं॑ ते॒जस्वी॑ भू॒यासं॑ यत्ते॑ अ॒ग्ने वर्च॑स्ते॒नाहं॑
वर्च॑स्वी भू॒यासं॑ यत्ते॑ अ॒ग्ने ह॒रस्ते॒नाहं॑ ह॒रस्वी॑ भू॒यासं॑ । 11

3.5.3.2 - Padam

सह॑जा॒निति॑ सह – जा॒न् । वि॒श्वेभिः॑ । दे॒वेभिः॑ । पृ॒तनाः॑ । ज॒यामि॑ ।
जा॒गते॑न । छ॒न्दसा॑ । स॒प्तद॒शेने॑ति स॒प्त – द॒शेन॑ । स्तो॒मेन॑ ।

वा॒मदे॒व्येने॑ति वा॒म-दे॒व्येन॑ । सा॒म्ना । व॒षट्का॑रेणे॒ति व॒षट् – का॑रेण ।
वज्रे॑ण । अ॒पर॑जा॒नित्य॑पर – जा॒न् । इ॒न्द्रेण॑ । स॒युज॑ इति स-यु॒जः ।

वय॑म् । सा॒सह्या॑म । पृ॒तन्य॑तः । घ्नन्तः॑ । वृ॒त्राणि॑ । अ॒प्रति॑ । यत् ।

ते । अग्ने । तेजः । तेन । अहम् । तेजस्वी । भूयासम् । यत् । ते ।
अग्ने । वर्चः । तेन । अहम् । वर्चस्वी । भूयासम् । यत् । ते ।
अग्ने । हरः । तेन । अहम् । हरस्वी । भूयासम् । 11 (46)

(बृहता साम्ना वषट्कारेण वज्रेण – षट्चत्वारिंशच्च) (A3)

3.5.4.1

ये देवा यज्ञहनो यज्ञमुषः पृथिव्यामध्यासते ।
अग्निर्मा तेभ्यो रक्षतु गच्छेम सुकृतो वयं ।
आऽगन्म मित्रावरुणा वरेण्या रात्रीणां भागो युवयोर्यो अस्ति ।
नाकं गृह्णानाः सुकृतस्य लोके तृतीये पृष्ठे अधि रोचने दिवः ।
ये देवा यज्ञहनो यज्ञमुषोऽन्तरिक्षेऽध्यासते । वायुर्मा तेभ्यो रक्षतु
गच्छेम सुकृतो वयं । यास्ते रात्रीः सवित – [] 12

3.5.4.1 - Padam

ये । देवाः । यज्ञहन इति यज्ञ – हनः । यज्ञमुष इति यज्ञ – मुषः ।
पृथिव्याम् । अधीति । आसते । अग्निः । मा । तेभ्यः । रक्षतु ।
गच्छेम । सुकृत इति सु – कृतः । वयम् । एति । अगन्म ।

मि॒त्रावरु॑णेति मि॒त्रा-वरु॑णा । वरे॒ण्या । रा॒त्रीणा॑म् । भा॒गः । यु॒वयोः॑ ।
यः । अ॒स्ति । ना॒कम् । गृ॒ह्णा॒नाः । सु॒कृत॑स्येति सु - कृत॑स्य ।
लो॒के । तृ॒तीयै॑ । पृ॒ष्ठे । अधी॑ति । रो॒चने॑ । दि॒वः । ये । दे॒वाः ।
य॒ज्ञह॑न इति य॒ज्ञ - ह॑नः । य॒ज्ञमु॑ष इति य॒ज्ञ - मु॑षः । अ॒न्तरि॑क्षे ।
अधी॑ति । आ॒सते॑ । वा॒युः । मा । ते॒भ्यः । र॒क्षतु॑ । ग॒च्छेम॑ । सु॒कृत॑
इति सु - कृतः॑ । व॒यम् । याः । ते । रा॒त्रीः । स॒वितः॑ । 12 (50)

3.5.4.2

-दे॒वया॑नी॒रन्तरा॑ द्यावा॑पृथि॒वी वि॒यन्ति॑ ।
गृ॒हैश्च॑ स॒र्वैः प्र॒जया॑ न्व॒ग्रे सु॒वो रु॒हाणा॑स्तर॒ता र॒जाँ॒सि ।
ये दे॒वा य॒ज्ञह॑नो य॒ज्ञमु॑षो दि॒व्यध्या॑सते ।
सू॒र्यो मा ते॒भ्यो र॒क्षतु॑ ग॒च्छेम॑ सु॒कृतो॑ व॒यं ।
येने॑न्द्रा॒य स॒मभ॑रः प॒याँ॒स्युत्त॑मे॒न ह॒विषा॑ जा॒तवे॑दः ।
तेना॑ँ॒ग्ने त्व॒मुत॑ वर्ध॒येम॑ँ स॒जा॒तानाँ॑ श्रै॒ष्ठ्य आ धै॑ह्ये॒नं ।
य॒ज्ञह॑नो वै दे॒वा य॒ज्ञमु॑षः - [] 13

3.5.4.2 - Padam

दे॒व॒या॒नी॒रि॒ति॑ दे॒व – या॒नीः॑ । अ॒न्त॒रा । द्या॒वा॑ पृ॒थि॒वी इति॑
द्या॒वा॑ – पृ॒थि॒वी । वि॒यन्ती॑ति॒ वि – यन्ति॑ । गृ॒हैः॑ । च । स॒र्वैः॑ ।
प्र॒जये॑ति॒ प्र – जया॑ । नु । अ॒ग्रे । सु॒वः । रु॒हा॒णाः । त॒रत॑ ।
रजा॑ँ॒सि । ये । दे॒वाः । य॒ज्ञ॒ह॒न इति॑ य॒ज्ञ – ह॒नः । य॒ज्ञ॒मु॒ष
इति॑ य॒ज्ञ – मु॒षः । दि॒वि । अधी॑ति । आ॒स॒ते । सूर्यः॑ । मा । ते॒भ्यः ।
र॒क्ष॒तु । गच्छे॑म । सु॒कृत॑ इति॒ सु – कृतः॑ । व॒यम् । ये॒न । इन्द्रा॑य ।
स॒म॒भ॒र इति॑ सं – अ॒भ॒रः । पया॑ँ॒सि । उ॒त्त॒मे॒नेत्यु॑त् – त॒मे॒न ।
ह॒वि॒षा । जा॒त॒वे॒द इति॑ जा॒त – वे॒दः । ते॒न । अ॒ग्ने । त्वम् । उ॒त ।
व॒र्ध॒य । इ॒मम् । स॒जा॒ता॒नामि॑ति॒ स – जा॒ता॒नाम् । श्रै॒ष्ठ्यै॑ । ए॒ति ।
धे॒हि । ए॒नम् । य॒ज्ञ॒ह॒न इति॑ य॒ज्ञ – ह॒नः । वै । दे॒वाः ।
य॒ज्ञ॒मु॒ष इति॑ य॒ज्ञ – मु॒षः । 13 (50)

3.5.4.3

स॒न्ति॑ त ए॒षु॑ लो॒केष्वा॑स॒त आ॒द॒दा॒न वि॒म॒थ्ना॒ना यो द॑दा॒ति यो य॑ज॒ते
त॒स्य॑ । ये दे॒वा य॒ज्ञ॒ह॒नः पृ॒थि॒व्याम॑ध्या॒स॒ते ये अ॒न्त॒रि॒क्षे॑ ये

दिवी॑त्याहे॒माने॒व लो॒काऽस्ती॑र्त्वा स॒गृहः॑ स॒पशुः॑ सु॒वर्गं॑ लो॒कमे॒त्यप॑
वै सोमे॑ने॒जाना॑द्दे॒वता॑श्च य॒ज्ञश्च॑ क्रा॒मन्त्या॑ग्ने॒यं पञ्च॑क॒पालमु॑दव॒सानी॑यं
निर्व॑पेद॒ग्निः सर्वा॑ दे॒वताः॑ – [] 14

3.5.4.3 - Padam

स॒न्ति । ते । ए॒षु । लो॒केषु॑ । आ॒सते॑ । आ॒द॒दा॒ना इ॒त्या – द॒दा॒नाः ।
वि॒मथ्ना॑ना इति वि॒मथ्ना॑नाः । यः । द॒दा॒ति । यः । य॒जते॑ । तस्य॑ ।
ये । दे॒वाः । य॒ज्ञ॒हन॑ इति य॒ज्ञ – ह॒नः । पृ॒थि॒व्याम् । अधी॑ति ।
आ॒सते॑ । ये । अ॒न्तरि॑क्षे । ये । दि॒वि । इति॑ । आ॒ह । इ॒मान् ।
ए॒व । लो॒कान् । ती॒र्त्वा । स॒गृह॑ इति स – गृ॒हः । स॒पशु॑रिति
स – प॒शुः । सु॒वर्ग॑मिति सु॒वः – ग॒म् । लो॒कम् । ए॒ति । अ॒पेति॑ ।
वै । सोमे॑न । ई॒जाना॑त् । दे॒वताः॑ । च । य॒ज्ञः । च । क्रा॒मन्ति॑ ।
आ॒ग्ने॒यम् । पञ्च॑क॒पाल॑मिति पञ्च – क॒पाल॑म् ।
उ॒दव॑सा॒नीय॑मित्युत् – अ॒वसा॑नी॒यम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । अ॒ग्निः ।
सर्वाः॑ । दे॒वताः॑ । 14 (50)

3.5.4.4

पाङ्क्तो॑ य॒ज्ञो दे॒वता॑श्चै॒व य॒ज्ञञ्चा॑व रु॒न्धेगा॑य॒त्रो वा अ॒ग्निर्गा॑य॒त्र
छ॒न्दास्तं॑ छ॒न्दसा॑ व्य॒र्धय॑ति यत् पञ्च॑क॒पालं॑ क॒रोत्य॑ष्टाक॒पालः॑
का॒र्योऽष्टा॑क्ष॒रा गा॑य॒त्री गा॑य॒त्रोऽग्नि॑-र्गा॒यत्र॑ छ॒न्दाः स्वे॒नैवैनं॑ छ॒न्दसा॑
सम॑र्धयति प॒ङ्क्त्यौ॑ या॒ज्यानु॑वा॒क्ये भ॑वतः पाङ्क्तो॑ य॒ज्ञस्ते॒नैव
य॒ज्ञान्नै॑ति । 15

3.5.4.4 - Padam

पाङ्क्तः॑ । य॒ज्ञः । दे॒वताः॑ । च । ए॒व । य॒ज्ञम् । च । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।
गा॒यत्रः॑ । वै । अ॒ग्निः । गा॒यत्र॑छ॒न्दा इति॑ गा॒यत्र॑ - छ॒न्दाः । तम् ।
छ॒न्दसा॑ । वी॒ति । अ॒र्धय॑ति । यत् । पञ्च॑क॒पालमि॑ति
पञ्च॑ - क॒पालम् । क॒रोति॑ । अ॒ष्टाक॑पाल इत्य॒ष्टा - क॒पालः ।
का॒र्यः । अ॒ष्टाक्ष॑रेत्य॒ष्टा - अ॒क्षरा॑ । गा॒यत्री । गा॒यत्रः॑ । अ॒ग्निः ।
गा॒यत्र॑छ॒न्दा इति॑ गा॒यत्र॑ - छ॒न्दाः । स्वे॒न । ए॒व । ए॒नम् ।
छ॒न्दसा॑ । स॒मिति॑ । अ॒र्धय॑ति । प॒ङ्क्त्यौ॑ । या॒ज्यानु॑वा॒क्ये इति॑
या॒ज्या - अ॒नुवा॑क्ये॒ । भ॑वतः । पाङ्क्तः॑ । य॒ज्ञः । ते॒न । ए॒व । य॒ज्ञात् ।

न । ए॒ति । 15 (43) (स॒वि॒त – दे॒वा य॒ज्ञमु॒षः – सर्वा॑ दे॒वता॑ –
स्त्रि॒चत्वा॒रि॒ञ्शच्च॑) (A4)

3.5.5.1

सू॒र्यो॑ मा॒ दे॒वो दे॒वेभ्यः॑ पा॒तु वा॒युर॒न्तरि॑क्षाद्-य॒जमा॑नोऽग्नि॒र्मा पा॒तु
चक्षु॑षः । स॒क्ष शू॒ष स॒वि॒तर्वि॒श्वच॑र्षण ए॒तेभिः॑ सोम॒ नाम॑भिर्वि॒धेम
ते ते॑भिः सोम॒ नाम॑भिर्वि॒धेम ते । अ॒हं पर॑स्ताद-ह॒मव॑स्ताद॒हं
ज्योति॑षा वि॒ तमो॑ व॒वार । यद॑न्तरि॒क्षं तदु॑ मे पि॒ताऽभू॑द॒हञ्
सू॒र्यमु॑भयतो॒ ददर्श॑हं भू॒या स॒मुत्त॑मः स॒माना॑ना – [] 16

3.5.5.1 - Padam

सू॒र्यः । मा॒ । दे॒वः । दे॒वेभ्यः॑ । पा॒तु । वा॒युः । अ॒न्तरि॑क्षात् ।
य॒जमा॑नः । अ॒ग्निः । मा॒ । पा॒तु । चक्षु॑षः । स॒क्ष । शू॒ष । स॒वि॒तः ।
वि॒श्वच॑र्षण इति वि॒श्व – च॑र्षणे । ए॒तेभिः॑ । सोम॒ । नाम॑भिरिति
नाम॒ – भिः॑ । वि॒धेम॑ । ते । ते॑भिः । सोम॒ । नाम॑भिरिति नाम॒-भिः॑ ।
वि॒धेम॑ । ते॒ । अ॒हम् । पर॑स्तात् । अ॒हम् । अ॒वस्ता॑त् । अ॒हम् ।

ज्योति॑षा । वी॒ति॑ । तमः॑ । व॒वा॒र॒ । यत् । अ॒न्तरि॑क्षम् । तत् । उ॒ ।
मे । पि॒ता । अ॒भू॒त् । अ॒हम् । सूर्य॑म् । उ॒भय॑तः । द॒दर्श॑ । अ॒हम् ।
भूया॑सम् । उ॒त्त॒म इत्यु॑त् – तमः॑ । स॒मा॒ना॒ना॒म् । 16 (50)

3.5.5.2

मा स॒मु॒द्रा-दा॑न्तरि॑क्षात्-प्र॒जा॒पति॑रु॒दधिं॑ च्या॒वया॑तीन्द्रः
प्र॒स्नौ॑तु म॒रुतो॑ व॒र्षय॑न्तू॒न्न॒भय॑ पृथि॒वीं भि॒न्धी॑दं दि॒व्यं न॒भः ।
उ॒द्रो दि॒व्यस्य॑ नो दे॒हीशा॑नो वि॒सृ॒जा दृ॒तिं । प॒शवो॑ वा ए॒ते यदा॑दित्य
ए॒ष रु॒द्रो यद॑ग्नि॒रोष॑धीः प्रा॒स्याग्ना॑वा॒दित्यं॑ जु॒होति॑ रु॒द्रादे॒व
प॒शून्त॑र्दधा॒त्यथो॑ ओ॒षधी॑ष्वे॒व प॒शून् – [] 17

3.5.5.2 - Padam

ए॒ति॑ । स॒मु॒द्रात् । ए॒ति॑ । अ॒न्तरि॑क्षात् । प्र॒जा॒पति॑रिति॑ प्र॒जा – प॒तिः ।
उ॒दधि॑मित्यु॒द – धि॒म् । च्या॒वया॑ति । इन्द्रः॑ । प्रे॒ति॑ । स्नौ॑तु । म॒रुतः॑ ।
व॒र्षय॑न्तु । उ॒दिति॑ । न॒भय॑ । पृथि॒वीम् । भि॒न्धि॑ । इ॒दम् । दि॒व्यम् ।
न॒भः । उ॒द्रः । दि॒व्यस्य॑ । नः॑ । दे॒हि॒ । ई॒शानः॑ । वी॒ति॑ । सृ॒ज ।
दृ॒तिम् । प॒शवः॑ । वै । ए॒ते । यत् । आ॒दि॒त्यः । ए॒षः । रु॒द्रः । यत् ।

अ॒ग्निः । ओ॒ष॒धीः । प्रा॒स्येति॑ प्र – अ॒स्य । अ॒ग्नौ । आ॒दि॒त्यम् ।
जु॒होति॑ । रु॒द्रात् । ए॒व । प॒शून् । अ॒न्तः । द॒धाति॑ । अथो॒ इति॑ ।
ओ॒ष॒धीषु॑ । ए॒व । प॒शून् । 17 (50)

3.5.5.3

प्रति॑ष्ठापयति॑ क॒विर्य॑ज्ञस्य॑ वि॒त॒नोति॑ पन्थां॑ ना॒क॒स्य पृ॒ष्ठे अ॒धि रो॒चने॑
दि॒वः । येन॑ ह॒व्यं व॑ह॒सि या॑सि॒ दू॒त इ॒तः प्र॑चे॒ता अ॒मु॒तः स॒नी॒यान् ।
यास्ते॑ वि॒श्वाः॑ स॒मिधः॑ स॒न्त्यग्ने॑याः पृ॒थि॒व्यां ब॒र्हिषि॑ सूर्ये॒ याः ।
तास्ते॑ ग॒च्छन्त्वा॑हु॒तिं घृ॑तस्य॑ दे॒वाय॑ते यज॒मानाय॑ श॒र्म ।
आ॒शा॒सानः॑ सु॒वीर्य॑ꣳ रा॒यस्पोष॑ꣳ स्व॒श्चि॒यं ।
बृ॒ह॒स्पति॑ना रा॒या स्व॒गाकृ॑तो म॒ह्यं य॑ज॒मानाय॑ () तिष्ठ । 18

3.5.5.3 - Padam

प्रती॑ति । स्था॒पय॑ति । क॒विः । य॒ज्ञस्य॑ । वी॒ति । त॒नोति॑ । पन्था॑म् ।
ना॒क॒स्य । पृ॒ष्ठे । अ॒धीति॑ । रो॒चने॑ । दि॒वः । येन॑ । ह॒व्यम् । व॑ह॒सि ।
या॑सि । दू॒तः । इ॒तः । प्र॑चे॒ता इति॑ प्र-चे॒ताः । अ॒मु॒तः । स॒नी॒यान् ।
याः । ते । वि॒श्वाः॑ । स॒मिध॑ इति॑ सं – इ॒धः । स॒न्ति । अ॒ग्ने । याः ।

पृ॒थि॒व्याम् । ब॒र्हि॒षि । सू॒र्ये॑ । याः । ताः । ते । ग॒च्छ॒न्तु ।
आ॒हु॒ति॒मि॒त्या – हु॒ति॒म् । घृ॒तस्य॑ । दे॒वाय॑त इति दे॒व – य॒ते ।
यज॑मा॒नाय॑ । श॒र्म । आ॒शा॒सा॒न इ॒त्या – शा॑सा॒नः । सु॒वी॒र्य॑मि॒ति
सु – वी॒र्य॑म् । रा॒यः । पोष॑म् । स्व॒श्चि॒यमि॒ति सु – अ॒श्चि॒यम् ।
बृ॒ह॒स्प॒ति॒ना । रा॒या । स्व॒गा॒कृत॑ इति स्व॒गा – कृ॒तः । म॒ह्यम् ।
यज॑मा॒नाय॑ () । तिष्ठ । 18 (51) (स॒मा॒ना॒ना – मोष॑धी॒ष्वे॒व प॒शून् –
म॒ह्यं यँज॑मा॒ना – यै॒कञ्च॑) (A5)

3.5.6.1

सं त्वा॑ न॒ह्यामि॑ प॒यसा॑ घृ॒तेन॑ सं त्वा॑ न॒ह्याम्य॑प ओष॑धी॒भिः ।
सं त्वा॑ न॒ह्यामि॑ प्र॒जया॑ऽहम॒द्य सा दी॑क्षि॒ता स॒नवो॑ वाज॑म॒स्मे ।
प्रै॒तु ब्र॑ह्म॒णस्प॒ती वेदिं॑ ँव॒र्णेन॑ सीदतु ।
अथा॒हम॑नु॒कामि॑नी स्वे लो॒के वि॒शा इ॒ह ।
सु॒प्रज॑स॒स्त्वा वय॑ꣳ सु॒प॒त्नीरु॑प॒ सेदि॑म ।
अ॒ग्ने स॑प॒त्नद॑म्भ॒नम॑द॒ब्धासो॑ अ॒दाभ्यं॑ ।
इ॒मं वि॑ष्यामि॒ वरु॑णस्य॒ पाशं॑ – [] 19

3.5.6.1 - Padam

समि॑ति । त्वा॑ । न॒ह्यामि॑ । पय॑सा । घृ॒तेन॑ । समि॑ति । त्वा॑ । न॒ह्यामि॑ ।
अपः॑ । ओष॑धीभि॒रित्योष॑धि – भिः॑ । समि॑ति । त्वा॑ । न॒ह्यामि॑ ।
प्रज॑येति॒ प्र – जया॑ । अ॒हम् । अ॒द्य । सा । दी॒क्षिता॑ । स॒नवः॑ ।
वाज॑म् । अ॒स्मे इति॑ । प्रेति॑ । ए॒तु । ब्र॒ह्मणः॑ । प॒त्नी । वेदि॑म् ।
वर्णे॑न । सी॒दतु॑ । अथ॑ । अ॒हम् । अ॒नुका॑मिनीत्यनु॒-का॒मिनी॑ । स्वे ।
लो॒के । वि॒शै । इ॒ह । सु॒प्रज॑स इति॒ सु – प्र॑जसः । त्वा॑ । व॒यम् ।
सु॒प॒त्नीरि॑ति॒ सु – प॒त्नीः॑ । उपेति॑ । सेदि॑म । अ॒ग्ने । स॒प॒त्नदं॑भनमिति॒
स॒प॒त्न – दं॑भनम् । अ॒द॒ब्धासः॑ । अ॒दा॒भ्यम् । इ॒मम् । वी॒ति ।
स्या॒मि । व॒रुण॑स्य । पा॒शम् । 19 (50)

3.5.6.2

य॑मब॒ध्नीत॑ स॒विता॑ सु॒केतः॑ ।
धा॒तुश्च॑ यो॒नौ सु॒कृ॒तस्य॑ लो॒के स्यो॒नं मे॑ स॒ह प॒त्या॑ करोमि ।
प्रे॒ह्युदे॒ह्युत॑स्य॒ वा॒मीर॑न्व॒ग्निस्तेऽग्रं॑ न॒य॒त्वदि॑तिर्मध्यं द॒दता॑ꣳ
रु॒द्राव॑सृ॒ष्टाऽसि॑ यु॒वा ना॒म मा॑ मा॒ हिꣳसी॒र्वसु॑भ्यो रु॒द्रेभ्य॑ आ॒दित्ये॑भ्यो

वि॒श्वे॑भ्यो॒ वो दे॒वेभ्यः॑ प॒न्नेज॑नीर्गृ॒ह्णामि॑ य॒ज्ञाय॑ वः प॒न्नेज॑नीः सा॒दयामि॑
वि॒श्वस्य॑ ते वि॒श्वाव॑तो वृ॒ष्णि॒याव॑त – [] 20

3.5.6.2 - Padam

यम् । अ॒ब॒ध्नी॑त । स॒वि॒ता । सु॒के॒त इति॑ सु – के॒तः । धा॒तुः । च ।
यो॒नौ । सु॒कृ॒तस्ये॑ति सु – कृ॒तस्य॑ । लो॒के । स्यो॒नम् । मे । सह ।
प॒त्या । क॒रोमि॑ । प्रेति॑ । इ॒हि । उ॒दे॒हीत्यु॑त्-ए॒हि । ऋ॒तस्य॑ । वा॒मीः ।
अ॒न्वि॒ति । अ॒ग्निः । ते । अ॒ग्रम् । न॒यतु॑ । अ॒दि॒तिः । म॒ध्यम् ।
द॒द॒ताम् । रु॒द्राव॑सृ॒ष्टेति॑ रु॒द्र-अ॒व॒सृ॒ष्टा । अ॒सि । यु॒वा । ना॒म । मा ।
मा । हि॒॒प्सीः । व॒सु॒भ्य इति॑ व॒सु-भ्यः॑ । रु॒द्रेभ्यः॑ । आ॒दि॒त्येभ्यः॑ ।
वि॒श्वे॑भ्यः । वः । दे॒वेभ्यः॑ । प॒न्नेज॑नीरिति॑ पत् – ने॒जनीः॑ । गृ॒ह्णामि॑ ।
य॒ज्ञाय॑ । वः । प॒न्नेज॑नीरिति॑ पत् – ने॒जनीः॑ । सा॒द॒यामि॑ । वि॒श्वस्य॑ ।
ते । वि॒श्वाव॑त इति॑ वि॒श्व-व॑तः ।
वृ॒ष्णि॒याव॑त इति॑ वृ॒ष्णि॒य-व॑तः । 20 (50)

3.5.6.3

स्त॒वाग्ने॑ वा॒मीर॑नु॒ संदृ॑शि॒ विश्वा॑ रेता॒ऽसि॑ धि॒षीया॑ऽगन् दे॒वान् य॒ज्ञो
नि दे॒वीर्दे॒वेभ्यो॑ य॒ज्ञम॑शिषन्नस्मिन्त् सु॒न्वति॑ यज॒मान॑ आ॒शिषः॑
स्वाहा॑कृताः समु॒द्रेष्ठा॑ गन्ध॒र्वमा॑तिष्ठ॒तानु॑ । वा॒तस्य॑ प॒त्मन्नि॒ड
ई॒डिताः॑ । 21

3.5.6.3 - Padam

तव॑ । अ॒ग्ने । वा॒मीः । अ॒न्विति॑ । सं॒दृशी॑ति सं – दृ॒शि । विश्वा॑ ।
रेता॒ऽसि॑ । धि॒षीय॑ । अ॒गन् । दे॒वान् । य॒ज्ञः । नी॒ति । दे॒वीः ।
दे॒वेभ्यः॑ । य॒ज्ञम् । अ॒शिष॑न् । अ॒स्मिन् । सु॒न्वति॑ । यज॒माने॑ ।
आ॒शिष॑ इत्या – शिषः॑ । स्वाहा॑कृता इति स्वाहा – कृ॒ताः ।
समु॒द्रेष्ठा॑ इति समुद्रे – स्थाः । गन्ध॒र्वम् । ए॒ति । तिष्ठ॑त । अनु॑ ।
वा॒तस्य॑ । प॒त्मन् । इ॒डः । ई॒डिताः॑ । 21 (30)

(पा॒शं – वृ॒ष्णि॑यावत – स्त्रि॒ऽश॑च्च) (A6)

3.5.7.1

व॒षट्का॒रो वै गा॑य॒त्रियै॑ शिरो॒ऽछिन॑त् तस्यै॒ रसः॑ प॒राऽप॑तत् स पृ॒थि॒वीं
प्रा॒वि॒श॒त्स॒ ख॒दिरो॑ऽभवद्यस्य॒ खा॒दिरः॑ सु॒वो भ॑वति छ॒न्द॒सामे॑व

र॒से॒ना॒व॒ द्य॒ति॒ सर॒सा॒ अ॒स्याऽऽ॒हु॒त॒यो॒ भ॒व॒न्ति॒ तृ॒ती॒य॒स्या॒मि॒तो॒ दि॒वि॒
सो॒म॒ आ॒सी॒त् तं॒ गा॒य॒त्र्याऽ॒हर॒त् तस्य॑ प॒र्ण॒म॒च्छि॒द्य॒त॒ तत् प॒र्णो॑ऽभ॒व॒त्
तत् प॒र्ण॒स्य॑ प॒र्ण॒त्वं॑ य॒स्य॑ प॒र्ण॒मयी॑ जु॒हू – [] 22

3.5.7.1 - Padam

व॒षट्कार॑ इति॑ व॒षट् – का॒रः । वै । गा॒य॒त्रि॒यै । शि॒रः । अ॒च्छि॒न॒त् ।
तस्यै॑ । र॒सः । पे॒रेति॑ । अ॒प॒त॒त् । सः । पृ॒थि॒वी॒म् । पे॒रेति॑ । अ॒वि॒श॒त् ।
सः । ख॒दि॒रः । अ॒भ॒व॒त् । य॒स्य॑ । ख॒दि॒रः । सु॒वः । भ॒व॒ति॒ ।
छ॒न्द॒साम् । ए॒व । र॒से॒न॒ । अ॒वे॒ति॒ । द्य॒ति॒ । सर॒सा॒ इति॑ स – र॒साः ।
अ॒स्य॑ । आ॒हु॒त॒य॒ इत्या॑ – हु॒त॒यः । भ॒व॒न्ति॒ । तृ॒ती॒य॒स्याम् । इ॒तः ।
दि॒वि॒ । सो॒मः । आ॒सी॒त् । तम् । गा॒य॒त्री । ए॒ति॒ । अ॒हर॒त् । तस्य॑ ।
प॒र्ण॒म् । अ॒च्छि॒द्य॒त॒ । तत् । प॒र्णः । अ॒भ॒व॒त् । तत् । प॒र्ण॒स्य॑ ।
प॒र्ण॒त्व॒मि॒ति॒ प॒र्ण – त्व॒म् । य॒स्य॑ । प॒र्ण॒मयी॑ति॑ प॒र्ण – मयी॑ ।
जु॒हूः । 22 (50)

3.5.7.2

– भवति सौम्या अस्याऽऽहुतयो भवन्ति जुषन्तेऽस्य देवा
आहुतीर्देवा वै ब्रह्मन्नवदन्त तत् पर्ण उपाऽऽशृणोथ सुश्रवा वै नाम
यस्य पर्णमयी जुहूर्भवति न पापं श्लोकं शृणोति ब्रह्म वै पर्णो
विष्मरुतोऽन्नं विष्मारुतोऽश्वत्थो यस्य पर्णमयी जुहूर्भवत्याश्वत्-
थ्युपभृद् – ब्रह्मणैवान्नमव रुन्धेऽथो ब्रह्मै – [] 23

3.5.7.2 - Padam

भवति । सौम्याः । अस्य । आहुतय इत्या – हुतयः । भवन्ति ।
जुषन्ते । अस्य । देवाः । आहुतीरित्या – हुतीः । देवाः । वै ।
ब्रह्मन् । अवदन्त । तत् । पर्णः । उपेति । अशृणोत् । सुश्रवा इति
सु – श्रवाः । वै । नाम । यस्य । पर्णमयीति पर्ण – मयी । जुहूः ।
भवति । न । पापम् । श्लोकम् । शृणोति । ब्रह्म । वै । पर्णः ।
विट् । मरुतः । अन्नम् । विट् । मारुतः । अश्वत्थः । यस्य ।
पर्णमयीति पर्ण-मयी । जुहूः । भवति । आश्वत्थी ।

उप॒भृ॒तित्यु॒प – भृ॒त् । ब्र॒ह्म॒णा । ए॒व । अ॒न्नम् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।

अथो॑ इति॑ । ब्र॒ह्म । 23 (50)

3.5.7.3

–व॑ वि॒श्व॒ध्यू॒हति॑ रा॒ष्ट्रं वै॑ प॒र्णो वि॒ड॒श्च॒त्थो॑ यत् प॒र्ण॒मयी॑
जु॒हूर्भ॒वत्या॑–श्च॒त्थ्यु॒पभृ॑द्–रा॒ष्ट्रमे॒व वि॒श्व॒ध्यू॒हति॑ प्र॒जाप॑तिर्वा
अ॒जु॒हो॒त् सा॑ यत्राऽऽ*हु॒तिः प्र॒त्यति॑ष्ठत् ततो॑ वि॒क॒ङ्क॒त उ॒दति॑ष्ठत् ततः॑
प्र॒जा अ॒सृज॑त॒ यस्य॑ वै॒क॒ङ्क॒ती ध्रु॒वा भ॑वति प्र॒त्येवा॑स्या
ऽऽ*हु॒तय॑स्तिष्ठन्त्यथो॑ प्रै॒व जा॑यत ए॒तद्वै सु॒चाँ () रू॒पं य॑स्यै॒वँ
रू॒पाः सु॒चो भ॑वन्ति सर्वा॑ण्ये॒वैनँ॑ रू॒पाणि॑ प॒शूना॑मु॒पति॑ष्ठन्ते
ना॒स्याप॑–रू॒पमा॑त्मज्जायते । 24

3.5.7.3 - Padam

ए॒व । वि॒शि । अ॒धीति॑ । ऊ॒हति॑ । रा॒ष्ट्रम् । वै । प॒र्णः । वि॒ट् ।
अ॒श्च॒त्थः । यत् । प॒र्ण॒मयी॑ति॒ प॒र्ण – मयी॑ । जु॒हूः । भ॑वति ।
आ॒श्च॒त्थी । उ॒प॒भृ॒तित्यु॒प–भृ॒त् । रा॒ष्ट्रम् । ए॒व । वि॒शि । अ॒धीति॑ ।
ऊ॒हति॑ । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॒तिः । वै । अ॒जु॒हो॒त् । सा । यत्र॑ ।

आहु॑तिरि॒त्या – हु॒तिः । प्र॒त्यति॑ष्ठ॒दिति॑ प्र॒ति – अति॑ष्ठत् । ततः॑ ।
 वि॒कङ्क॑त इति॑ वि – क॒ङ्कतः॑ । उ॒दिति॑ । अ॒तिष्ठ॑त् । ततः॑ । प्र॒जा इति॑
 प्र – जाः । अ॒सृज॑त । य॒स्य । वैक॑ङ्कती । ध्रु॒वा । भव॑ति । प्र॒तीति॑ ।
 ए॒व । अ॒स्य । आहु॑तय॒ इत्या-हु॑तयः । ति॒ष्ठन्ति॑ । अथो॑ इति॑ । प्रेति॑ ।
 ए॒व । जा॒यते॑ । ए॒तत् । वै । सु॒चाम् () । रू॒पम् । य॒स्य । ए॒व रू॒पा
 इत्ये॒वं – रू॒पाः । सु॒चः । भव॑न्ति । सर्वा॑णि । ए॒व । ए॒नम् ।
 रू॒पाणि॑ । प॒शूनाम्॑ । उ॒पेति॑ । ति॒ष्ठन्ते॑ । न । अ॒स्य ।
 अ॒परूप॑मित्यप – रू॒पम् । आ॒त्मन् । जा॒यते॑ । 24 (67)
 (जुहू॑ – रथो॑ ब्रह्म – सु॒चां – सप्त॑दश च) (A7)

3.5.8.1

उ॒पया॑म॒गृही॑तोऽसि॒ प्रजा॑प॒तये॑ त्वा ज्योति॑ष्मते॒ ज्योति॑ष्मन्तं गृह्णामि॒
 दक्षाय॑ दक्ष॒वृधे॑ रा॒तं दे॒वेभ्यो॑ऽग्नि॒ जिह्वे॑भ्यस्त्व॒र्तायु॑भ्य
 इन्द्र॑ज्येष्ठेभ्यो॒ वरु॑णराजभ्यो॒ वाता॑पिभ्यः॒ पर्जन्या॑त्मभ्यो॒ दिवे॑
 वाऽन्तरि॑क्षाय॒ त्वा पृ॑थिव्यै॒ त्वाऽपेन्द्र॑ द्विषतो॒ मनो॑ऽप जि॒ज्यास॑तो॒ जह्य॑प
 यो नोऽरा॑तीयति॒ तं जहि॑ प्रा॒णाय॑ त्वाऽपा॒नाय॑ त्वा व्या॒नाय॑ त्वा स॒ते

त्वा॒ऽस॒ते त्वा॒ऽद्भ्य॑स्त्वौष॒धीभ्यो॑ ()वि॒श्वेभ्य॑स्त्वा भू॒तेभ्यो॑ यतः प्र॒जा
अ॒क्वि॒द्रा अ॒जाय॑न्त॒ तस्मै॑ त्वा प्र॒जाप॑तये वि॒भूदा॑व॒न्ने ज्योति॑ष्मते
ज्योति॑ष्मन्तं जुहोमि । 25

3.5.8.1 - Padam

उ॒पया॑म॒गृही॑त इत्यु॒पया॑म – गृ॒हीतः॑ । अ॒सि । प्र॒जाप॑तय इति
प्र॒जा-प॑तये । त्वा । ज्योति॑ष्मते । ज्योति॑ष्मन्तम् । गृ॒ह्णामि॑ । द॒क्षाय॑ ।
द॒क्षवृ॑ध इति द॒क्ष – वृ॒धे । रा॒तम् । दे॒वेभ्यः॑ । अ॒ग्निजि॑ह्वेभ्य
इत्य॒ग्नि – जि॑ह्वेभ्यः । त्वा । ऋ॒तायु॑भ्य इत्यृ॒तायु॑ – भ्यः ।
इन्द्र॑ज्येष्ठेभ्य इतीन्द्र॑-ज्येष्ठेभ्यः । वरु॑णराजभ्य इति वरु॑णराज-भ्यः ।
वा॒तापि॑भ्य इति वा॒तापि॑-भ्यः । पर्ज॑न्या॒त्मभ्य॑ इति पर्ज॑न्या॒त्म-भ्यः ।
दि॒वे । त्वा । अ॒न्तरि॑क्षाय । त्वा । पृ॒थिव्यै॑ । त्वा । अ॒पेति॑ । इन्द्र॑ ।
द्वि॒षतः॑ । म॒नः । अ॒पेति॑ । जि॒ज्यास॑तः । ज॒हि । अ॒पेति॑ । यः । नः ।
अ॒राती॑यति । तम् । ज॒हि । प्रा॒णाये॑ति प्रा – अ॒नाय॑ । त्वा ।
अ॒पा॒नाये॑त्यप-अ॒नाय॑ । त्वा । व्या॒नाये॑ति वि – अ॒नाय॑ । त्वा । स॒ते ।
त्वा । अ॒सते॑ । त्वा । अ॒द्भ्य इत्य॑त् – भ्यः । त्वा ।

ओष॑धी॒भ्य इ॒त्योष॑धि-भ्यः () । वि॒श्वे॑भ्यः । त्वा । भू॒ते॑भ्यः । यतः ।
प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । अ॒क्वि॑द्राः । अजा॑यन्त । तस्मै॑ । त्वा ।
प्र॒जाप॑तय इति॑ प्र॒जा – प॒तये॑ । वि॒भूदा॑न्त्र इति॑ वि॒भु – दा॑न्त्रे ।
ज्योति॑ष्मते । ज्योति॑ष्मन्तम् । जु॒होमि॑ । 25 (64)

(ओष॑धी॒भ्य – श्व॑तुर्दश च) (A8)

3.5.9.1

यां॑ वा॒ अ॒ध्वर्यु॑श्च॒ यज॑मानश्च॒ दे॒वता॑मन्तरितस्तस्या॒ आ वृ॑श्च्येते
प्रा॒जाप॑त्यं दधि॒ग्रहं॑ गृ॒ह्णी॑यात् प्र॒जाप॑तिः सर्वा॑ दे॒वता॑ दे॒वता॑भ्य ए॒व
नि॒हु॒वा॒ते ज्ये॑ष्ठो वा ए॒ष ग्र॑हाणां॒ यस्यै॑ष गृ॒ह्यते॑ ज्यै॒ष्ठ्यमे॒व गच्छ॑ति
सर्वा॑सां॒ वा ए॒तद्दे॒वता॑नां॒ रूपं॑ य॒देष॑ ग्र॒हो यस्यै॑ष गृ॒ह्यते॑
सर्वा॑ण्ये॒वैनं॑ रू॒पाणि॑ प॒शूना॑मुपतिष्ठन्त॒ उप॒याम॑गृहीतो – [] 26

3.5.9.1 - Padam

याम् । वै । अ॒ध्वर्युः॑ । च । यज॑मानः । च । दे॒वता॑म् । अन्तरि॑त
इत्यन्तः॑ – इतः॑ । तस्यै॑ । एति॑ । वृ॒श्च्ये॑ते इति॑ । प्रा॒जाप॑त्यमिति॑
प्रा॒जा – प॒त्यम् । दधि॒ग्रह॑मिति॑ दधि – ग्र॒हम् । गृ॒ह्णी॑यात् ।

प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा – प॒तिः । सर्वाः॑ । दे॒वताः॑ । दे॒वता॑भ्यः । ए॒व ।
नी॒ति । हु॒वाते॑ इति । ज्येष्ठः॑ । वै । ए॒षः । ग्र॒हाणाम् । यस्य॑ । ए॒षः ।
गृ॒ह्यते॑ । ज्यैष्ठ्यम् । ए॒व । ग॒च्छति॑ । सर्वा॑साम् । वै । ए॒तत् ।
दे॒वता॑नाम् । रू॒पम् । यत् । ए॒षः । ग्र॒हः । यस्य॑ । ए॒षः । गृ॒ह्यते॑ ।
सर्वा॑णि । ए॒व । ए॒नम् । रू॒पाणि॑ । प॒शूनाम् । उपेति॑ । तिष्ठ॑न्ते ।
उ॒पया॑म॒गृही॑त इत्यु॒पया॑म – गृ॒हीतः॑ । 26 (50)

3.5.9.2

– ऽसि॑ प्र॒जाप॑तये त्वा ज्योति॑ष्मते ज्योति॑ष्मन्तं गृ॒ह्णामी॑त्याह
ज्योति॑रे॒वैन॑ꣳ स॒माना॑नां करोत्यग्नि॑-जिह्वे॑भ्यस्त्वर्ता॑युभ्य
इत्या॑हैता॒वती॑र्वे दे॒वता॑स्ताभ्य॑ ए॒वैन॑ꣳ सर्वा॑भ्यो गृ॒ह्णात्य॑पेन्द्र॑ द्विषतो
मन॑ इत्या॒ह भ्रातृ॑व्यापनु॒त्यै प्रा॒णाय॑ त्वाऽपाना॑य त्वेत्या॒ह प्रा॒णाने॑व
यज॑माने दधाति॑ तस्मै॑ त्वा प्र॒जाप॑तये वि॒भूदा॑वन्ने ज्योति॑ष्मते
ज्योति॑ष्मन्तं जुहो॑मी – [] 27

3.5.9.2 - Padam

अ॒सि॒ । प्र॒जाप॑तय॒ इति॑ प्र॒जा – प॒तये॑ । त्वा । ज्योति॑ष्मते ।
ज्योति॑ष्मन्तम् । गृ॒ह्णामि॑ । इति॑ । आ॒ह । ज्योतिः॑ । ए॒व । ए॒नम् ।
समा॑नाना॒म् । करो॑ति । अ॒ग्निजि॑ह्वेभ्य॒ इत्य॑ग्नि – जि॒ह्वेभ्यः॑ । त्वा ।
ऋ॒तायु॑भ्य॒ इत्यृ॑तायु – भ्यः॑ । इति॑ । आ॒ह । ए॒ताव॑तीः । वै । दे॒वताः॑ ।
ताभ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् । सर्वा॑भ्यः । गृ॒ह्णाति॑ । अ॒पेति॑ । इन्द्र॑ ।
द्विष॑तः । मनः॑ । इति॑ । आ॒ह । भ्रातृ॑व्यापनु॒त्या इति॑
भ्रातृ॑व्य – अ॒पनु॑त्यै । प्रा॒णाय॑ेति॒ प्र – अ॒नाय॑ । त्वा ।
अ॒पा॒नाये॑त्यप – अ॒नाय॑ । त्वा । इति॑ । आ॒ह । प्रा॒णानि॑ति
प्र – अ॒नान् । ए॒व । यज॑माने । द॒धाति॑ । तस्मै॑ । त्वा । प्र॒जाप॑तय॒
इति॑ प्र॒जा – प॒तये॑ । वि॒भूदा॑न् इति॑ वि॒भु – दा॑न् । ज्योति॑ष्मते ।
ज्योति॑ष्मन्तम् । जु॒होमि॑ । 27 (50)

3.5.9.3

–त्या॑ह प्र॒जाप॑तिः सर्वा॑ दे॒वताः॑ सर्वा॑भ्य॒ ए॒वैनं॑ दे॒वता॑भ्यो
जु॒होत्या॑ज्यग्र॒हं गृ॑ह्णीयात् तेज॑स्कामस्य तेजो॒ वा आ॑ज्यं तेज॑स्व्ये॒व

भवति॑ सोम॒ग्रहं॑ गृ॒ह्णीयाद्-ब्र॒ह्मव॑र्चसकामस्य ब्र॒ह्मव॑र्चसं वै सोमो॑
ब्र॒ह्मव॑र्चस्ये॒व भवति॑ दधि॒ग्रहं॑ गृ॒ह्णीयात् प॒शुकाम॑स्योर्ग्वै दध्यूर्क् प॒शव॑
ऊ॒र्जे॒वास्मा॑ ऊ॒र्जं प॒शून्व॑ रुन्धे । 28

3.5.9.3 - Padam

इति॑ । आ॒ह । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । सर्वाः॑ । दे॒वताः॑ ।
सर्वा॑भ्यः । ए॒व । ए॒नम् । दे॒वता॑भ्यः । जु॒होति॑ ।
आ॒ज्यग्र॑हमित्या॒ज्य - ग्र॒हम् । गृ॒ह्णीयात् । ते॒जस्का॑मस्येति॑
ते॒जः - का॑मस्य । ते॒जः । वै । आ॒ज्यम् । ते॒जस्वी । ए॒व । भव॑ति ।
सोम॒ग्रह॑मिति॑ सोम - ग्र॒हम् । गृ॒ह्णीयात् । ब्र॒ह्मव॑र्चसकामस्येति॑
ब्र॒ह्मव॑र्चस - का॑मस्य । ब्र॒ह्मव॑र्चसमिति॑ ब्र॒ह्म - व॑र्चसम् ।
वै । सोमः॑ । ब्र॒ह्मव॑र्चसीति॑ ब्र॒ह्म - व॑र्चसी । ए॒व । भव॑ति ।
दधि॒ग्रह॑मिति॑ दधि - ग्र॒हम् । गृ॒ह्णीयात् । प॒शुकाम॑स्येति॑
प॒शु - का॑मस्य । ऊ॒र्क् । वै । दधि॑ । ऊ॒र्क् । प॒शवः॑ । ऊ॒र्जा । ए॒व ।
अ॒स्मै । ऊ॒र्जम् । प॒शून् । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ । 28 (43)

(उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तो - जु॒हो॒मि - त्रि॒च॒त्वा॒रि॒ंश॒च्च) (A9)

3.5.10.1

त्वे॑ क्र॒तुम॑पि॒ वृ॒ञ्जन्ति॑ वि॒श्वे द्वि॒र्यदे॑ते त्रि॒-भ॒वन्त्यू॑माः ।
स्वा॒दोः स्वा॑दीयः स्वा॒दुना॑ सृ॒जा सम॑त ऊ॒ षु म॒धु म॒धुना॑ऽभि यो॒धि ।
उप॑याम॒गृही॑तोऽसि प्र॒जाप॑तये त्वा जु॒ष्टं गृ॑ह्णाम्येष ते योनिः
प्र॒जाप॑तये त्वा । प्रा॒णग्र॑हान् गृ॒ह्णात्ये॑तावद्वा अ॒स्ति याव॑दे॒ते ग्र॑हाः
स्तोमा॑श्छन्दा॒ऽसि पृ॒ष्ठानि दि॒शो याव॑दे॒वास्ति॒ त - [] 29

3.5.10.1 - Padam

त्वे॑ इति॑ । क्र॒तुम् । अपी॑ति । वृ॒ञ्जन्ति॑ । वि॒श्वे । द्विः॑ । यत् । ए॒ते ।
त्रिः॑ । भ॒वन्ति॑ । ऊ॒माः । स्वा॒दोः । स्वा॑दीयः । स्वा॒दुना॑ । सृ॒ज ।
समि॑ति । अतः॑ । उ । स्वि॑ति । म॒धु । म॒धुना॑ । अ॒भीति॑ । यो॒धि ।
उप॑याम॒गृही॑त इत्युप॑याम - गृ॒हीतः॑ । अ॒सि । प्र॒जाप॑तय इति॑
प्र॒जा - प॑तये । त्वा । जु॒ष्टम् । गृ॒ह्णामि॑ । ए॒षः । ते । योनिः॑ ।
प्र॒जाप॑तय इति॑ प्र॒जा - प॑तये । त्वा । प्रा॒णग्र॑हानिति॑ प्रा॒ण - ग्र॑हान् ।
गृ॒ह्णाति॑ । ए॒तावत् । वै । अ॒स्ति । याव॑त् । ए॒ते । ग्र॑हाः । स्तोमाः॑ ।
छन्दा॑ऽसि । पृ॒ष्ठानि॑ । दि॒शः । याव॑त् । ए॒व । अ॒स्ति । तत् । 29 (50)

3.5.10.2

–द॒व रु॒न्धे ज्ये॒ष्ठा वा ए॒तान् ब्रा॒ह्म॒णाः पु॒रा वि॒द्वाम॑क्र॒न् तस्मा॑त् तेषा॒ञ्
सर्वा॑ दि॒शोऽभि॒जिता॑ अ॒भूव॑न् यस्यै॒ ते गृ॒ह्यन्ते॑ ज्यै॒ष्ठ्यमे॒व गच्छ॑त्यभि
दि॒शो जय॑ति पञ्च॑ गृ॒ह्यन्ते॑ पञ्च॑ दि॒शः सर्वा॑स्वे॒व दिक्ष्व॑–वृ॒ध्नुव॑न्ति
न॒वन॑व गृ॒ह्यन्ते॑ न॒व वै पु॒रुषे॑ प्रा॒णाः प्रा॒णाने॒व यज॑मानेषु॒ दध॑ति
प्राय॑णीये॒ चोद॑यनीये॒ च गृ॒ह्यन्ते॑ प्रा॒णा वै प्रा॒णग्र॑हाः – [] 30

3.5.10.2 - Padam

अवे॑ति । रु॒न्धे । ज्ये॒ष्ठाः । वै । ए॒तान् । ब्रा॒ह्म॒णाः । पु॒रा । वि॒दाम् ।
अ॒क्रन् । तस्मा॑त् । तेषा॒म् । सर्वाः॑ । दि॒शः । अ॒भिजि॑ता
इत्य॑भि – जि॒ताः । अ॒भूव॑न् । यस्य॑ । ए॒ते । गृ॒ह्यन्ते॑ । ज्यै॒ष्ठ्यम् ।
ए॒व । गच्छ॑ति । अ॒भीति॑ । दि॒शः । जय॑ति । पञ्च॑ । गृ॒ह्यन्ते॑ ।
पञ्च॑ । दि॒शः । सर्वा॑सु । ए॒व । दिक्षु॑ । ऋ॒ध्नुव॑न्ति । न॒वन॑वेति
न॒व – न॒व । गृ॒ह्यन्ते॑ । न॒व । वै । पु॒रुषे॑ । प्रा॒णा इति॑ प्र – अ॒नाः ।
प्रा॒णानि॑ति प्र – अ॒नान् । ए॒व । यज॑मानेषु॒ दध॑ति ।
प्राय॑णीय इति॑ प्र – अ॒यनी॑ये । च । उ॒दय॑नीय इत्यु॑त् – अ॒यनी॑ये ।

च । गृह्यन्ते । प्राणा इति प्र – अनाः । वै ।

प्राणग्रहा इति प्राण – ग्रहाः । 30 (50)

3.5.10.3

प्राणैरेव प्रयन्ति प्राणैरुद्यन्ति दशमेऽहन् गृह्यन्ते प्राणा वै
प्राणग्रहाः प्राणेभ्यः खलु वा एतत् प्रजा यन्ति यद्वामदेव्यं
योनेश्च्यवते दशमेऽहन् वामदेव्यं योनेश्च्यवते
यद्-दशमेऽहन् गृह्यन्ते प्राणेभ्य एव तत् प्रजा नयन्ति । 31

3.5.10.3 - Padam

प्राणैरिति प्र – अनैः । एव । प्रयन्तीति प्र – यन्ति । प्राणैरिति
प्र – अनैः । उदिति । यन्ति । दशमे । अहन् । गृह्यन्ते । प्राणा इति
प्र – अनाः । वै । प्राणग्रहा इति प्राण – ग्रहाः । प्राणेभ्य इति
प्र – अनेभ्यः । खलु । वै । एतत् । प्रजा इति प्र – जाः । यन्ति ।
यत् । वामदेव्यमिति वाम – देव्यम् । योनेः । च्यवते । दशमे ।
अहन् । वामदेव्यमिति वाम – देव्यम् । योनेः । च्यवते । यत् ।

द॒श॒मे । अ॒ह॒न् । गृ॒ह्यन्ते॑ । प्रा॒णेभ्य॑ इति॒ प्र – अ॒नेभ्यः॑ । ए॒व । तत् ।

प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । न । य॒न्ति । 31 (37)

(तत् – प्रा॒णग्र॑हाः – स॒प्तविं॑शच्च) (A10)

3.5.11.1

प्र दे॒वन्दे॒व्या धि॒या भ॑रता जा॒तवे॑दसं । ह॒व्या नो॑ वक्ष॒दानु॑षक् ।

अ॒यमु॑ ष्य प्रदे॒वयु॑र्होता॒ यज्ञा॑य नी॒यते॑ ।

रथो॑ न यो॒रभी॑वृ॒तो घृ॑णी॒वान् चेत॑ति॒ त्मना॑ ।

अ॒यम॑ग्नि॒रुरु॑ष्यत्य॒मृता॑दिव जन्म॒नः ।

सह॑स॒श्चि॒त् सही॑यान् दे॒वो जी॒वात॑वे कृ॒तः ।

इडा॑यास्त्वा प॒दे व॒यं ना॒भा पृ॑थि॒व्या अ॒धि ।

जा॒तवे॑दो नि धी॒मह्य॑ग्ने ह॒व्याय॑ वोढ॒वे । 32

3.5.11.1 - Padam

प्रेति॑ । दे॒वम् । दे॒व्या । धि॒या । भ॑रत । जा॒तवे॑दस॒मिति॑

जा॒त – वे॒दस॑म् । ह॒व्या । नः॑ । वक्ष॑त् । आ॒नुष॑क् । अ॒यम् । उ॒ ।

स्यः॑ । प्रेति॑ । दे॒वयु॑रिति॒ देव॑-युः । हो॒ता । यज्ञा॑य । नी॒यते॑ । रथः॑ ।

न । योः । अ॒भी॒वृ॒त इत्य॒भि – वृ॒तः । घृ॒णी॒वान् । चे॒त॒ति । त्म॒ना ।
अ॒यम् । अ॒ग्निः । उ॒रु॒ष्य॒ति । अ॒मृ॒तात् । इ॒व । ज॒न्म॒नः । स॒ह॒सः ।
चि॒त् । स॒ही॒यान् । दे॒वः । जी॒वा॒त॒वे । कृ॒तः । इ॒डा॒याः । त्वा । प॒दे ।
व॒यम् । ना॒भा । पृ॒थि॒व्याः । अ॒धि । जा॒त॒वे॒द इति॒ जा॒त – वे॒दः ।
नी॒ति । धी॒म॒हि । अ॒ग्ने । ह॒व्या॒य । वो॒ढ॒वे । 32 (50)

3.5.11.2

अ॒ग्ने वि॒श्वे॒भिः स्व॒नी॒क दे॒वैरू॒र्णा॒वन्तं प्रथ॒मः सी॒द यो॒निं ।
कु॒ला॒यिनं॑ घृ॒त॒वन्त॑ꣳ स॒वि॒त्रे य॒ज्ञं न॒य य॒ज॒मा॒नाय सा॒धु ।
सी॒द हो॒तः स्व उ॒ लो॒के चि॒कित्वा॒न्त्सा॒दया॑ य॒ज्ञꣳ सु॒कृ॒त॒स्य यो॒नौ ।
दे॒वा॒वी॒र्दे॒वान् ह॒विषा॑ य॒जा॒स्य॒ग्ने बृ॒हद्-य॒ज॒मा॒ने वयो॑ धाः ।
नि हो॒ता हो॒तृष॑द॒ने वि॒दा॒न॒स्त्वेषो॑ दी॒दि॒वाꣳ अ॒स॒द॒त् सु॒दक्षः॑ ।
अ॒द॒ब्ध॒व्रत॑-प्र॒म॒तिर्व॑सि॒ष्ठः स॒ह॒स्रं भ॒रः शु॒चि॒जिह्वो॑ अ॒ग्निः ।
त्वं दू॒त॒स्त्व – [] 33

3.5.11.2 - Padam

अ॒ग्ने॑ । वि॒श्वे॑भिः । स्व॒नी॒केति॑ सु – अ॒नी॒क । दे॒वैः ।
ऊ॒र्णा॑व॒न्तमि॒त्यूर्णा॑व॒न्तम् । प्र॒थमः॑ । सी॒द । यो॒निम् । कु॒ला॒यिन॑म् ।
घृ॒तव॑न्तमि॒ति घृ॒त – व॒न्तम् । स॒वि॒त्रे । य॒ज्ञम् । न॒य । य॒ज॒मा॒नाय॑ ।
सा॒धु । सी॒द । हो॒तः । स्वे । उ॒ । लो॒के । चि॒कि॒त्वान् । सा॒दय॑ ।
य॒ज्ञम् । सु॒कृ॒तस्ये॑ति सु – कृ॒तस्य॑ । यो॒नौ । दे॒वा॒वी॒रिति॑
दे॒व – अ॒वीः । दे॒वान् । ह॒वि॒षा । य॒जा॒सि । अ॒ग्ने॑ । बृ॒हत् ।
य॒ज॒मा॒ने । व॒यः । धाः॑ । नी॒ति । हो॒ता । हो॒तृ॒षद॑न इति हो॒तृ–स॑द॒ने ।
वि॒दा॒नः । त्वे॒षः । दी॒दि॒वान् । अ॒स॒दत् । सु॒दक्ष॑ इति सु – दक्षः॑ ।
अ॒द॒ब्ध॒व्र॒तप्र॑मतिरि॒त्यद॑ब्ध॒व्र॒त – प्र॑म॒तिः । व॒सि॒ष्ठः । स॒ह॒स्रं॒भर॑ इति
स॒ह॒स्रं – भ॒रः । शु॒चि॒जिह्वा॑ इति शु॒चि – जिह्वाः॑ । अ॒ग्निः । त्वम् ।
दू॒तः । त्वम् । 33 (50)

3.5.11.3

मु॒ नः॑ प॒र॒स्पा॒स्त्वं॑ व॒स्य॑ आ वृ॒षभ॑ प्र॒णे॒ता ।
अ॒ग्ने॑ तो॒कस्य॑ न॒स्तने॑ त॒नूना॑मप्र॒युच्छन्॑ दी॒द्यद्बो॑धि गो॒पाः ।

अ॒भि त्वा॑ दे॒व स॒वि॒त॒री॒शा॒नं वा॑र्या॒णां । स॒दाऽव॑न् भा॒ग॒मी॒महे॑ ।
म॒ही द्यौः॑ पृ॒थि॒वी च॒न इ॒मं य॑ज्ञं मि॒मिक्ष॑तां ।
पि॒पृ॒तां नो॑ भ॒री॒म॒भिः । त्वा॒म॒ग्ने पु॒ष्क॒रा॒द॒ध्य॒थ॒र्वा नि॒र॒म॒न्थ॑त ।
मू॒ध॒र्नो वि॒श्व॒स्य॑ वा॒घ॒तः । त॒मु – [] 34

3.5.11.3 - Padam

उ । नः । प॒र॒स्या इति॑ प॒रः – पाः । त्व॒म् । व॒स्यः॑ । ए॒ति । वृ॒ष॒भ ।
प्र॒णे॒ते॒ति प्र – ने॒ता । अ॒ग्ने॑ । तो॒क्॒स्य॑ । नः । त॒ने॑ । त॒नू॒ना॒म् ।
अ॒प्र॒यु॒च्छ॒नि॒त्य॒प्र – यु॒च्छ॒न् । दी॒द्य॒त् । बो॒धि॒ । गो॒पा इति॑ गो॒-पाः ।
अ॒भी॒ति॑ । त्वा॑ । दे॒व । स॒वि॒तः । ई॒शा॒न॒म् । वा॑र्या॒णा॒म् । स॒दा॑ ।
अ॒व॒न् । भा॒ग॒म् । ई॒म॒हे॑ । म॒ही । द्यौः॑ । पृ॒थि॒वी । च॒ । नः॑ । इ॒म॒म् ।
य॒ज्ञ॒म् । मि॒मि॒क्ष॒ता॒म् । पि॒पृ॒ता॒म् । नः॑ । भ॒री॒म॒भि॒रिति॑ भ॒री॒म – भिः॑ ।
त्वा॒म् । अ॒ग्ने॑ । पु॒ष्क॒रा॒त् । अ॒धी॒ति॑ । अ॒थ॒र्वा । नि॒रि॒ति॑ । अ॒म॒न्थ॑त ।
मू॒ध॒र्नः॑ । वि॒श्व॒स्य॑ । वा॒घ॒तः॑ । त॒म् । उ । 34 (50)

3.5.11.4

त्वा दध्यङ् ऋषिः पुत्र ईधे अथर्वणः । वृत्रहणं पुरन्दरं ।
तमु त्वा पाथ्यो वृषा समीधे दस्युहन्तमं । धनं जयञ् रणैरणे ।
उत ब्रुवन्तु जन्तव उदग्निर्वृत्रहाऽजनि । धनं जयो रणैरणे ।
आ यञ् हस्ते न खादिनञ् शिशुं जातं न बिभ्रति ।
विशामग्निञ् स्वध्वरं । प्रदेवं देववीतये भरता वसुवित्तमं ।
आस्वे योनौ नि षीदतु । आ - [] 35

3.5.11.4 - Padam

त्वा । दध्यङ् । ऋषिः । पुत्रः । ईधे । अथर्वणः । वृत्रहणमिति
वृत्र - हनम् । पुरन्दरमिति पुरं - दरम् । तम् । उ । त्वा । पाथ्यः ।
वृषा । समिति । ईधे । दस्युहन्तममिति दस्यु - हन्तमम् ।
धनञ्जयमिति धनं - जयम् । रणैरण इति रणै - रणे । उत ।
ब्रुवन्तु । जन्तवः । उदिति । अग्निः । वृत्रहेति वृत्र - हा । अजनि ।
धनञ्जय इति धनं - जयः । रणैरण इति रणै - रणे । एति । यम् ।
हस्ते । न । खादिनम् । शिशुम् । जातम् । न । बिभ्रति । विशाम् ।

अ॒ग्निम् । स्व॒ध्व॒रमि॒ति सु॒ – अध्व॒रम् । प्रेति॑ । दे॒वम् । दे॒व॒वी॒तय॑
इति॑ दे॒व – वी॒तये॑ । भ॒रत॑ । व॒सु॒वित्त॑ममि॒ति वसु॑वित्-त॒मम् । एति॑ ।
स्वे । यो॒नौ । नी॒ति । सी॒दतु॑ । एति॑ । 35 (50)

3.5.11.5

जा॒तं जा॒तवे॑दसि प्रि॒यꣳ शि॒शी॒ताऽति॑थिं । स्यो॒न आ गृ॒हप॑तिं ।
अ॒ग्निना॑ऽग्निः॒ समि॑ध्यते क॒विर्गृ॑हपतिर्यु॒वा । ह॒व्य॒वाड् जु॒ह्वास्यः॑ ।
त्वꣳ ह्य॒ग्ने अ॒ग्निना॑ वि॒प्रो वि॒प्रेण॑ सन्ध॒सता॑ । स॒खा स॒ख्या
समि॑ध्यसे । तं म॒र्जय॑न्त सु॒क्रतुं॑ पु॒रोया॑वानमाजिषु । स्वेषु॑ क्ष॒येषु॑
वा॒जिनं॑ । य॒ज्ञेन॑ य॒ज्ञम॑यजन्त दे॒वास्ता॑नि ध॒र्माणि॑ प्रथ॒मान्या॑सन् ।
ते ह॒ नाकं॑ म॒हिमा॑नः सच॒न्ते यत्र॑ () पू॒र्वे सा॒ध्याः सन्ति॑ दे॒वाः । 36

3.5.11.5 - Padam

जा॒तम् । जा॒तवे॑दसीति॑ जा॒त – वे॒दसि॑ । प्रि॒यम् । शि॒शी॒त ।
अति॑थिम् । स्यो॒ने । एति॑ । गृ॒हप॑तिमि॒ति गृ॒ह – प॑तिम् । अ॒ग्निना॑ ।
अ॒ग्निः । समि॑ति । इ॒ध्यते॑ । क॒विः । गृ॒हप॑तिरिति॑ गृ॒ह – प॑तिः ।
यु॒वा । ह॒व्य॒वाडि॑ति॒ हव्य॑ – वाट् । जु॒ह्वास्य॑ इति॑ जु॒हु – आ॒स्यः॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – तृतीयकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

त्वम् । हि । अग्ने । अग्निना । विप्रः । विप्रेण । सन् । सता ।
सखा । सख्या । समिध्यस् इति सं – इध्यसे । तम् । मर्जयन्त ।
सुक्रतुमिति सु – क्रतुम् । पुरोयावानमिति पुरः – यावानम् ।
आजिषु । स्वेषु । क्षयेषु । वाजिनम् । यज्ञेन । यज्ञम् ।
अयजन्त । देवाः । तानि । धर्माणि । प्रथमानि । आसन् । ते । ह ।
नाकम् । महिमानः । सचन्ते । यत्र () । पूर्वे ।
साध्याः । सन्ति । देवाः । 36 (54) (वोढवे – दूतस्त्वं – तमु –
सीदत्वा – यत्र – चत्वारि च) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(पूर्ण – षयो – ऽग्निना – ये देवाः – सूर्यो मा – सन्त्वा नह्यामि
– वषट्कारः स खदिर – उपयामगृहीतोऽसि – यां वै – त्वे क्रतुं
– प्रदेव – मेकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(पूर्णा – सहजान् – तवाग्ने – प्राणैरेव – षट्त्रिंशत्)

पद पाठे (वाक्य सहित) – तृतीयकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

First and Last Padam of Fifth Prasnam of Kanda 3:-

(पू॒र्णा – स॒न्ति दे॒वाः)

Kanda Korvai with starting Padams of 5 Prasnam of Kanda 3:

(प्र॒जाप॑ति – र्यो॑ वा – अ॒ग्ने – वि॒ वै – पू॒र्णा – प॒ञ्च)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां तृतीयकाण्डे पद पाठे पञ्चमः प्रश्नः
समाप्तः ॥

॥ इति तृतीयं काण्डं ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – तृतीयकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 3 – Prasanam 5 – TS 3.5

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	4	225
Anuvakam 2	5	230
Anuvakam 3	2	96
Anuvakam 4	4	193
Anuvakam 5	3	151
Anuvakam 6	3	130
Anuvakam 7	3	167
Anuvakam 8	1	64
Anuvakam 9	3	143
Anuvakam 10	3	137
Anuvakam 11	5	254
Total →	36	1790

Notes:

- Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in